

**Nationale  
Monumenten  
organisatie**

**JAARVERSLAG 2020**

# Inhoudsopgave

CONCEPT JAARVERSLAG 2020.....	1
Inhoudsopgave .....	2
Voorwoord .....	3
Over de Nationale Monumentenorganisatie (NMo) .....	5
Leden van de NMo .....	6
Strategische speerpunten .....	7
Verwerving en beheer van monumenten .....	8
Nationaal Monumenten Portaal (Monumentenportaal).....	11
Taxaties, inspecties en second opinions .....	17
Kennisdeling .....	18
Vermogensbeheer en Financiën .....	21
Contributies 2020.....	23
Financiële verslaglegging .....	23
Audit, accountant.....	23
Organisatie en governance .....	24

# Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van de Nationale Monumentenorganisatie voor het jaar 2020.

Gedurende dit jaar werd invulling gegeven aan de in 2016 voor de periode 2016-2021 vastgestelde strategische hoofdlijnen. Deze zijn:

- Toezien op een goede overname en beheer van de monumenten portefeuille bij de Stichting Monumentenbezit
- Professioneel en transparant vermogensbeheer
- Ontwikkelen van middelen voor kennisuitwisseling en publieksbereik
  - NMo NU bijeenkomsten
  - NMo Connect
  - Nationaal Monumenten Portaal
  - Leer je Erfgoed
- Bieden van dienstverlening aan de leden en de sector:
  - Taxaties door Cushman & Wakefield met NMo-korting
- Bieden van toegevoegde waarde aan de vertegenwoordiging van de sector

Het jaar 2020 heeft bij de NMo in het teken gestaan van de pandemie. Na de uitbraak van het COVID-19 virus in maart, heeft het bureau van de Nationale Monumentenorganisatie vrijwel geheel online het werk uitgevoerd. Ook het Bestuur vergaderde virtueel met slechts incidenteel een fysieke ontmoeting. Aan de positieve kant bood de COVID-19 pandemie ook de mogelijkheid voor de NMo om voor de leden en de sector verbindingen te leggen met het Ministerie van OC&W en andere stakeholders. Meer dan ooit bleek in 2020 de sterke verwevenheid van de sector met de overheid.

In mei 2020 trad Marlo Reeders aan als nieuwe en enthousiaste directeur van de NMo. Zij combineerde deze functie met het directeurschap van Nederland Monumentenland (NML). Een nauwere samenwerking werd gedurende het jaar verkend met deze organisatie die onder meer verantwoordelijk is voor de organisatie van de Open Monumentendag. Deze verkenning loopt nog door in 2021.

Gedurende dit jaar werden nieuwe initiatieven ontwikkeld zoals NMo Connect, er werden stappen naar nieuwe samenwerkingen gezet en er werden wegen gezocht naar verbinding: tussen de leden, met de sector, met stakeholders en met het publiek. Voorbeelden hiervan treft u aan in de verschillende hoofdstukken van dit jaarverslag.

Centraal stond de verdere ontwikkeling van het Nationaal Monumenten Portaal. Het waardebod werd uitgebreid met het beleven van monumenten. Hiermee werd het portaal aantrekkelijk voor nieuwe partners en voor een nieuwe markt en verdubbelde het bezoekersaantal. Het Monumentenportaal is hard op de weg om een belangrijke schakel te worden tussen de erfgoedwereld en het publiek. We zijn daar trots op, ook al vraagt het nog veel inzet.

Ondanks de pandemie bleef het rendement van het vermogen ook vorig jaar op peil en kon de uitkering aan Monumentenbezit geïndexeerd plaatsvinden. Ik wil de beleggingscommissie dankzeggen voor hun professionaliteit en inzet.

Als onafhankelijk voorzitter wil ik dit voorwoord eindigen met dank te zeggen aan mijn bestuur. Met bestuurders van zo'n verscheidenheid aan erfgoedorganisaties is het een uitdaging om met elkaar het gemeenschappelijke te vinden. In die zoektocht heb ik me altijd door mijn bestuur gesteund gevoeld.

Anton Valk

Voorzitter Bestuur NMo

## Over de Nationale Monumentenorganisatie (NMo)

De Nationale Monumentenorganisatie (NMo) is een Nederlandse Vereniging van monumenten beherende en exploiterende organisaties die staat voor het behoud, duurzaam gebruik en de toegankelijkheid van monumenten. De NMo verenigt organisaties op het gebied van monumentenbeheer in Nederland. Hiermee voorziet de Vereniging sinds haar oprichting in 2014 in een grote behoefte, aangezien de Nederlandse monumentenwereld van oorsprong versnipperd is.

De Nederlandse monumenten zijn, naast de Rijksoverheid en enkele tientallen grotere gespecialiseerde of geografisch gesegmenteerde organisaties, in het bezit van gemeenten en vele kleine organisaties, stichtingen of particulieren. Het doel van de NMo is om samen te werken, de krachten te bundelen en schaalvergroting te creëren zodat de Nederlandse monumentenwereld beter en efficiënter wordt en draagvlak voor dit erfgoed wordt vergroot.

De NMo richt zich in haar strategie en werkwijze op de lange termijn en kiest voor een duurzaam beheer en exploitatie van monumenten. De Vereniging beperkt haar werkgebied niet tot een bepaald thema of een bepaalde geografische regio in Nederland, en daarmee onderscheidt het zich van andere monumentenorganisaties.

In 2013 gaf de Rijksoverheid te kennen een substantieel pakket Rijksmonumenten te willen afstoten. In april 2014 werd met het doel deze monumenten te verkrijgen de NMo opgericht in de vorm van een vereniging. Om mogelijke conflicten met de statutaire doelstellingen van de individuele leden te vermijden, werd in 2014 een separate Stichting Monumenten Bezit ('Monumentenbezit') opgericht om het eigendom en beheer van het pakket van 29 Rijksmonumenten onder te brengen. Doel, functie en governance voor beide organisaties werden voor de oprichting in statuten vastgelegd. Op 15 januari 2016 werden 29 monumenten aan de NMo overgedragen, voorzien van een instandhoudingsvermogen voor onderhoud en restauratie. De portefeuille van 29 monumenten is ondergebracht bij de Monumentenbezit, welke sindsdien voor de exploitatie en het onderhoud van deze monumenten zorgt. Het vermogen ten behoeve van de instandhouding van de inmiddels 31 monumenten wordt sindsdien vanuit de NMo beheerd door drie gerenommeerde, Nederlandse vermogensbeheerders. De NMo-Beleggingscommissie monitort de wijze waarop de beleggingsmandaten van deze vermogensbeheerders worden uitgevoerd. De richtlijnen voor het beheer van het vermogen zijn vastgelegd in een Beleggingsstatuut. Uit het vermogen ontvangt de Monumentenbezit een vast en zo mogelijk te indexeren jaarlijks bedrag ter dekking van dagelijks en langjarig onderhoud en de NMo een jaarlijks toelage ter dekking van haar de basiskosten voor de organisatie.

De NMo kent een open toetredingsstructuur met statutair vastgelegde toetredingscriteria. De NMo is het aanspreekpunt voor acquisitie van nieuwe monumenten, die daarna kunnen worden ondergebracht in de Monumentenbezit of bij leden van de NMo. In november 2018 werd de Oostkerk te Middelburg op deze wijze toegevoegd. In 2020 werd de 'Mariahoeve' verworven.



## Leden van de NMo

### *Ledenstand*

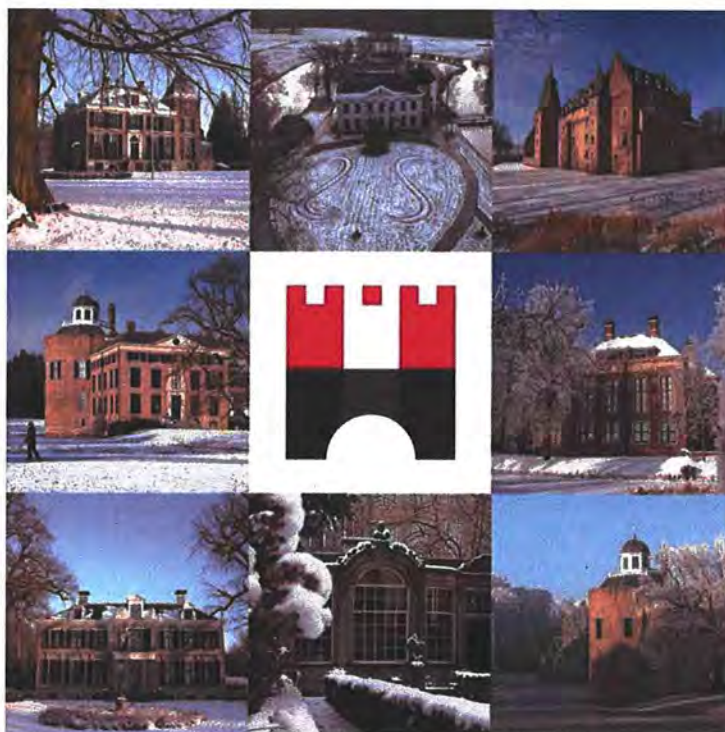
De leden van de NMo verschillen onderling: specialistisch, nationaal, regionaal of lokaal. Dat geeft een interessante complementariteit en kruisbestuiving. Het doel is om dit ledenaantal te laten groeien.

In 2020 startte in mei de pandemie en de nieuwe directeur. Zij maakte kennis met enkele leden van de NMo welke online aanwezig waren tijdens de Algemene Ledenvergadering op 29 mei. Het is de wens en de bedoeling om zodra de maatregelen rondom het coronavirus het toelaten, alle leden te bezoeken en kennis te maken met monumentenorganisaties die interesse hebben in het lidmaatschap.

Voor de leden is in 2020 een nieuwe vorm van onderling contact gepresenteerd: NMo Connect. Een onlinebijeenkomst welke eens per seizoen plaatsvindt voor vakgenoten. In 2020 startte de eerste NMo Connect met communicatie professionals. Doel is om kennis en ervaringen uit te wisselen en elkaar te helpen.

Het Zeeuws Landschap, gaf kort na afscheid nam van zijn directeur aan het lidmaatschap stop te willen zetten. Wij respecteren dit besluit en zijn van plan na het aantreden van een nieuwe Directie kennis te maken. Dit bijzondere jaar werd hierdoor afgesloten met 15 leden.

Doelen voor 2021 zijn een ledenenquête uit te voeren om feedback te verkrijgen over bestaande en nieuwe initiatieven voor de leden.



*Kerstkaart met foto's van monumenten van onze leden  
(fotografen: zie laatste pagina)*

## Strategische speerpunten

In 2016 heeft het Bestuur een 5 jaren visie en strategie (2016 – 2021) vastgesteld, die de leidraad is voor de jaarplannen. De strategische speerpunten zijn:

- Toezien op een goede overname en beheer van de monumenten portefeuille bij de Stichting Monumentenbezit
- Professioneel en transparant vermogensbeheer
- Ontwikkelen van middelen voor kennisuitwisseling en publieksbereik
  - NMo NU bijeenkomsten
  - NMo Connect
  - Nationaal Monumenten Portaal
  - Leer je Erfgoed
- Bieden van dienstverlening aan de leden en de sector:
  - Taxaties door Cushman & Wakefield met NMo-korting
- Bieden van toegevoegde waarde aan de vertegenwoordiging van de sector

Het Bestuur is voornemens om voor de zomer van 2021 een nieuwe vijf jaren strategie te ontwikkelen.

## Verwerving en beheer van monumenten

Overheden zien het beheer van monumenten, die doorgaans hoge instandhoudingskosten kennen, veelal niet meer tot hun kerntaak. Dit gold allereerst voor de genoemde 29 van het Rijk verworven monumenten, maar we zien deze tendens ook bij lagere overheden. De NMo richt zich erop een logisch aanspreekpunt te zijn voor het afstoten van monumenten door overheden naar één van haar leden of de Stichting Monumenten Bezit. Het is het alternatief dat aanslaat in deze tijd waarin overheden enerzijds willen afslanken, maar anderzijds een antwoord willen zien op de grote belangstelling van het publiek voor cultureel erfgoed. De NMo kan ook een rol spelen in de verwerving van (portfolio's van) monumenten van private instellingen en particulieren.

De afspraak is dat de Monumentenbezit alleen de monumenten opneemt die niet efficiënter bij leden geplaatst kunnen worden of waarvan de eigenaar of één van de leden wil dat deze bij de Monumentenbezit worden geplaatst. Het verwervingsproces is vastgelegd in een protocol dat door het Bestuur is goedgekeurd en dat regelmatig getoetst wordt. De Monumentenbezit accepteert in beginsel alle typen monumenten en opereert voor wat betreft de exploitatie en het onderhoud van de door de NMo verworven en vervolgens aan de Monumentenbezit overgedragen monumenten op *arm's length* van de NMo. Hierbij wordt een optimale governance en een verantwoord risicomangement gewaarborgd. De gevraagde hoogte van een instandhoudingsvergoeding per monument kan bij de verwerving gebaseerd zijn op synergie en portfoliovoordelen die individuele leden kunnen bieden.



### *Voormalige strafkolonie Veenhuizen*

In 2019 maakte het Rijksvastgoedbedrijf bekend dat de vervreemding van het Rijksvastgoed in Veenhuizen middels een openbare inschrijving zou gaan verlopen. Dit proces werd in 2020 gestart. Een consortium bestaande uit de NMo en twee van haar leden Het Drentse Landschap en BOEi heeft in 2016 reeds te kennen gegeven om als professionele partijen de toekomst van het ensemble Veenhuizen te kunnen willen waarborgen. Voor de toekomst van Veenhuizen is het consortium van mening dat het van belang is dat Veenhuizen als ensemble geborgd wordt, dat de regie bij één partij blijft en dat blijvend wordt ingezet op het laden van het gebied en (door)ontwikkeling.

Bij het ter perse gaan van dit jaarverslag is inmiddels bekend gemaakt dat het Ensemble Veenhuizen door het Rijksvastgoedbedrijf wordt overgedragen aan het consortium. Direct aansluitend zal het vastgoed worden overgedragen aan de daartoe opgerichte stichting 'De Nieuwe Rentmeester'. Met het vastgoed in deze stichting wordt het behoud van het ensemble gewaarborgd. De NMo beheert geen vastgoed en zal daarom ook geen zitting nemen in het Bestuur van de stichting. Met de overdracht is een belangrijk, monumentaal ensemble – dat mogelijk in 2021 deel zal gaan uitmaken van het Wereld Erfgoed – als geheel bewaard.



*Een huis in Veenhuizen  
(foto: NMo)*

### *Boerderij Complex 'Mariahoeve'*

Op 1 september 2020 werd via de NMo de 'Mariahoeve' te Hazerswoude verworven door Monumentenbezit. Het boerderij complex 'Mariahoeve' bestaat uit een drie gebouwen: de boerderij, een achterliggende schuur en een vrijstaande varkensstal. Het complex is in 1933 ontworpen in de stijl van de Delftse School stijl door architect ir. M. Gerritzen. De boerderij is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van een kop-halsrompboerderij uit de jaren '30 van de 20ste eeuw in de stijl van de Delftse School en vanwege de bijzondere typologie en de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp, waarbij veel aandacht is besteed aan de vormgeving en detaillering en waarbij duidelijk sprake is van een ontwerpeenheid tussen in- en exterieur. De boerderij is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de hoge mate van gaafheid van zowel hoofdvorm, materiaalgebruik en detaillering bij in- en exterieur. Door de onderlinge ruimtelijke, architectonische en functionele samenhang tussen de verschillende complexonderdelen is het belangrijk dat het ensemble bewaard blijft.

De 'Mariahoeve' is zonder bruidsschat is overgedragen omdat de hoeve over eigen inkomsten uit pacht beschikt, waaruit het onderhoud van het ensemble kan worden bekostigd.



*De 'Mariahoeve'  
(foto's: NMo)*



# Nationaal Monumenten Portaal (Monumentenportaal)

## *Over het Monumentenportaal*

Het Nationaal Monumenten Portaal (Monumentenportaal) werd in december 2018 gelanceerd. Dit online platform werd ontwikkeld als een vraag- en aanbodwebsite voor de verkoop en verhuur van monumenten om leegstand onder monumenten te voorkomen. Verschillende makelaars, die regelmatig monumenten in hun portefeuille hebben en kennis hebben van dit bijzondere type onroerend goed, sloten zich aan op het Monumentenportaal. Aan hen wordt voor deze service een vergoeding gevraagd die het onderhoud van het portaal ten goede komt.

Inmiddels is het Monumentenportaal gegroeid tot een gebruiksvriendelijk platform voor alle mensen die van monumenten houden. De online bezoeker kan kiezen uit monumenten om in te leven (aanbod huur of koop), maar ook uit monumenten om te beleven (recreatie, overnachten of om bijeenkomsten in te houden).

Sinds de tweede helft van 2020 kunnen monumentenorganisaties die een monument hebben dat beleefd kan worden, kosteloos deelnemen. De enige tegenprestatie die van hen wordt gevraagd, is om reclame te maken voor het portaal door middel van een kleine weblink op de eigen website. De NMo biedt deze monumentenorganisaties meer publieksbereik en daarmee is het portaal een concrete uitwerking van de rol van de NMo als verbinder en dienstverlener binnen de monumentensector.

De bezoekers van het portaal wordt middels een logische klantreis verwezen naar andere websites met informatie en kennis over monumentenbeheer. Op deze wijze fungeert het Monumentenportaal als een doorgeefluik binnen de wereld van dit cultureel erfgoed.

## *Publieksbereik*

Door het grote publiek te bedienen met een keur aan monumenten om in te leven en te beleven, wordt draagvlak voor het behoud van monumenten gecreëerd. Om dit publiek te bereiken, is in het jaar 2020 het volgende ondernomen:

- Nieuwe URL: [monumentenportaal.nl](https://monumentenportaal.nl)
- Koppeling met de website van Open Monumentendag
- Advertentie in het weekendmagazine van Elsevier Weekblad
- Reclamekaarten met display voor bezoekers van monumenten

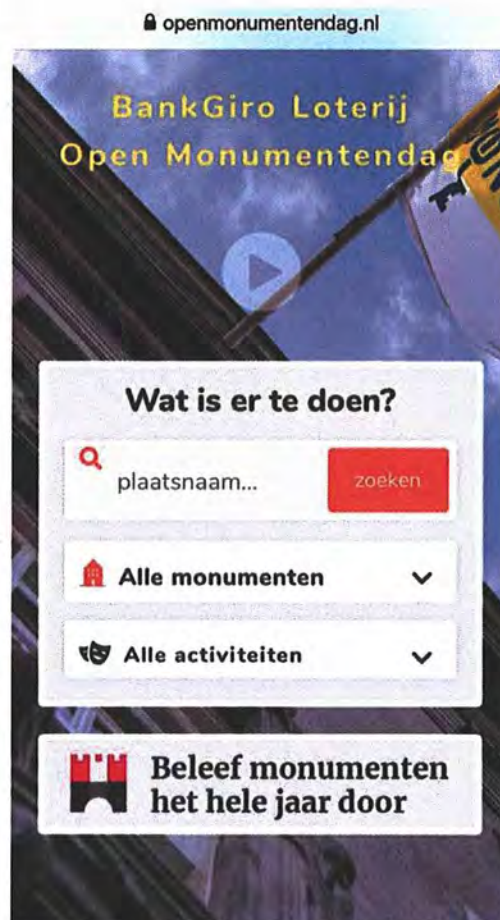
## *Nieuwe URL: [monumentenportaal.nl](https://monumentenportaal.nl)*

Van de monumentenorganisatie Erfgoed Arsenal Drenthe kond de NMo de URL [Monumentenportaal.nl](https://monumentenportaal.nl) overnemen. Wij zijn het Erfgoed Arsenal daar bijzonder dankbaar voor, omdat deze URL beter te onthouden is en makkelijk in te passen in media-uitingen. Zowel de oude als de nieuwe URL blijven actief; hiervan merkt de bezoeker niets.

#### *Koppeling met website van Open Monumentendag*

In de weken rondom Open Monumentendag werd een weblink naar het Monumentenportaal zichtbaar en actief op de openingspagina van zowel de desktop als mobiele versie van de website van Open Monumentendag.

De weblink met logo en de tekst 'Beleef monumenten het hele jaar door' leverde het portaal een verdubbeling op van het bezoekersaantal: negen van de tien bezoekers landden in die tijd voor het eerst op het portaal.



*Schermafbeeldingen van de startpagina van de website van Open Monumentendag (in dit geval mobiele versie)*

#### *Advertentie in het weekendmagazine FOKUS van Elsevier Weekblad*

Op 4 september 2020 werd in het weekendmagazine van Elsevier Weekblad (met een bereik van 264.000 lezers) een advertorial over Open Monumentendag gepubliceerd. De NMo heeft daarin een advertentie geplaatst. In de advertorial werd bovendien verwezen naar het Monumentenportaal, als plek waar men ook ná Open Monumentendag monumenten kan beleven. Overige adverteerders in

het magazine waren o.a. het Concertgebouw, het Kröller-Muller Museum en de Vereniging Rembrandt.



## BankGiro Loterij Open Monumentendag dit jaar nèt iets anders

Op 12 en 13 september openen de monumenten in Nederland hun deuren voor publiek – dit keer óók via de digitale weg. Van oude scholen tot mysterieuze kerkhoven en andere plekken waar je normaal niet kan komen.

"Monumenten hebben van alles doorstaan: de Spaanse Griep, pestepidemieën en rampen. En toch staan ze er nog altijd. Daar hebben we inspiratie uit geput voor de Open Monumentendag van dit jaar", vertelt Marlo Reeders, directeur van Stichting Nederland Monumentenland, organisator van de Open Monumentendag. "Door de coronacrisis verliep de organisatie dit jaar anders. Zo werd er – net als de rest van Nederland – vaak via Zoom vergaderd met alle lokale comités, maar ook de silvoering van deze 34e editie van een van de grootste culturele manifestaties van het land valt op."

### Virtuele tours

Sommige monumenten zullen net als altijd 'live' te bezoeken zijn (aangepast aan de anderhalvemetersamenleving), andere monumenten kun je van een afstandje bewonderen en ook zal een deel van het uitgebreide aanbod online te

bezoeken zijn. Reeders: "De comités hebben gewerkt aan alternatieve programma's, zoals fiets- en wandeltochten, films, pubquiz, virtuele tours en 3D-experiences, al dan niet binnen het jaarthema." Dit jaar is het thema "leermonument": een mooie woordspeling om aan te geven dat er over elk monument wel iets valt te leren.

### Bijzonder kijkje

Eén van de gemeentes die dit jaar volledig 'digitaal gaat', is 's Hertogenbosch. In deze stad is Open Monumentendag enorm populair: jaarlijks trekt het gemiddeld 12000 bezoekers. Om ook in dit 'bizarre jaar' aan de verwachtingen te voldoen, komt de Brabantse stad met een alternatief, creatief programma. Digitaal zul je een kijkje kunnen nemen op zolders, in torens of kelders van historische gebouwen waar je normaal gesproken niet zomaar binnenkomt, ook niet tijdens een 'normale' Open Monumentendag.

### Stoere havenarbeider

Maar ook andere steden pakken uit. In Heerhugowaard kun je je laten verbazen door pratende schilderijen tijdens een 3D-experience; Breda ontwikkelde een Citygame en Rotterdam biedt een theatrale wandeling aan voor kids met een stoere havenarbeider als gids. "We zijn enorm trots op alle betrokken vrijwilligers. Dat er, ondanks het labirynth van onzekerheden, toch een Open Monumentendag zal zijn, is een prestatie van formaat. Daarnaast is het ook belangrijk te noemen dat we niet kunnen bestaan zonder de enorme steun van de BankGiro Loterij en het Fonds voor Cultuurparticipatie", aldus Reeders.

### Goed voorbereiden

Omdat niet alle gemeentes dit jaar meedoen en er in de participerende gemeentes een aangepast programma is, raadt Reeders aan om dit jaar voorbereid op pad te gaan. "Kijk op [www.openmonumentendag.nl](http://www.openmonumentendag.nl) wat er in jouw omgeving te doen is en reserveer waar noodzakelijk vooraf. De veiligheid van de bezoekers en de betrokken vrijwilligers staat hierbij voorop. Wie geen fysiek

programma in de nabije omgeving heeft, kan via onze website het digitale aanbod ontdekken.

### Ná Open Monumentendag

Wie denkt dat monumenten maar twee dagen per jaar te beleven zijn, heeft het mis. Reeders: "Maak bijvoorbeeld gebruik van het Nationaal Monumenten Portaal, een site die je in staat stelt het gehele jaar door monumenten te beleven. Dit platform bundelt must-sees van grote en kleine monumenten behorende organisaties, waaronder de monumenten van Natuurmonumenten, Hendrick de Keyser. Reeders: "Of je nu een bijzondere plek zoekt om te bezoeken of er te overnachten, voor een dagje uit of om in te trouwen. Je kunt zelfs kijken welke monumenten te koop staan. Het is geweldig dat we zulke prachtige monumenten hebben, dus laten we er gebruik van maken en ze relevant houden!"

## Open 12 - 13 sept Monumenten Dag Rotterdam



[openmonumentendag.nl](http://openmonumentendag.nl)



overnachten | dagje uit | vergaderen  
beleven | wandelen | trouwen | kopen  
huren | partijje | rondleiding | fietsen  
ontdekken | weekendje weg | genieten

Het Nationaal Monumenten Portaal is een initiatief van de Nationale Monumentenorganisatie

Advertentie in FOKUS, het weekendmagazine van Weekblad Elsevier (September, een week voor Open Monumentendag)



### *Reclamekaarten met display voor bezoekers van monumenten*

Met het oog op het vergroten van de zichtbaarheid en naamsbekendheid van het Monumentenportaal werden bijzondere A6-kaarten met bijbehorende displays ontworpen. Inmiddels zijn er 25.000 kaarten gedrukt. De displays, die zeker niet zouden misstaan op een balie, worden na het opheffen van de beperkende maatregelen verspreid bij aangesloten NMO Monumenten Makelaars en in monumenten die deelnemen aan het Monumentenportaal.



**overnachten | dagje uit | vergaderen  
beleven | wandelen | trouwen | kopen  
huren | partijtje | rondleiding | fietsen  
ontdekken | weekendje weg | genieten**

Het Nationaal Monumenten Portaal is een initiatief van de Nationale Monumentenorganisatie



*Informatiekaartje met display  
(Ontwerp: Degen & Leideritz)*

### *Leden op het portaal*

Met de activiteitenagenda van Geldersch Landschap & Kasteelen is in 2020 een API-koppeling gerealiseerd. Deze loopt naast de al eerder gerealiseerde koppelingen met andere leden, waardoor het activiteiten aanbod sterk is gestegen. Deze automatische koppeling zorgt voor een continuïteit in aan content in onze eigen activiteitenagenda. In 2021 zal worden gezocht naar mogelijkheden om het aantal soortgelijke koppelingen te laten toenemen.

Naast deze koppeling met het Geldersch Landschap & Kasteelen waren er ook al geautomatiseerde koppelingen actief op het Monumentenportaal voor het aanbod van Vereniging Hendrick de Keyser (leven en beleving), BOEi (beleving), Vereniging Natuurmonumenten (beleving) en Staatsbosbeheer (beleving).

### *Bijzondere deelnemers*

Wij zijn verheugd dat de Camille Oostwegel Collection heeft besloten om de monumentale hotels in Limburg te presenteren.

### *Makelaars op het portaal*

Makelaars die deelnemer zijn van het Monumentenportaal, mogen zich NMo Monumenten Makelaar noemen. Hun aanbod wordt via een API-koppeling van RealWorks gepubliceerd op het portaal. Dankzij deze automatische verbinding verschijnt er dagelijks een actuele lijst van monumenten die te koop of te huur staan, zonder dat menselijk handelen hiervoor nog nodig is. Hierdoor wordt de actualiteit van het aanbod makelaars gewaarborgd.

In mei 2020 werd het aantal aangesloten NMo Monumenten Makelaars op 46 geschat. Een deel van deze makelaars bleek echter geen officieel deelnemer te zijn. In de tweede helft van het jaar werden daarom alle makelaars benaderd. Na een uitvoerige inventarisatie bleken 40 makelaars verbonden te zijn met de NMo, waarvan negen makelaars aangaven per 1 januari 2021 te willen stoppen. Met allen is uitvoerig gesproken, waaruit een aantal waardevolle suggesties voor verbeteringen voortvloeide. Deze verbeteringen zijn vertaald in een actieplan, dat in 2021 tot uitvoer is gekomen.

Een zestal makelaars heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid om eenmalig een monumentaal pand te plaatsen op het portaal.

Omdat slechts twaalf van de aangesloten NMo Monumenten Makelaars een contract hadden, werd aan het eind van het jaar de administratie geüpdatet voor het verzenden van nieuwe contracten aan het begin van 2021.

### *Ambassadeur Nationale Monumentenorganisatie*

De heer Otto Smit, makelaar in ruste, is benoemd tot Ambassadeur Nationale Monumentenorganisatie. De heer Smit is geen onbekende in de makelaardij en fungeert als trait-d'union als het gaat om makelaarszaken. Wij zijn hem hiervoor zeer dankbaar.

In oktober 2020 werd een nieuwsbrief verzonden aan alle NMo Monumenten Makelaars. In dit communiqué werden zij op de hoogte gebracht van de laatste ontwikkelingen rondom de NMo en het Monumentenportaal. Ook werden Marlo Reeders, Angela Schoonderbeek en Otto Smit geïntroduceerd als nieuwe gezichten bij de NMo en werd er goed nieuws gedeeld over de exposure van het Monumentenportaal in verschillende media en de toenemende bezoekersaantallen.

### *Partners op het portaal*

Verschillende, door NMo geselecteerde 'Preferred Partners' hebben zich in de loop der tijd aangesloten. Het aantal Partners dat aangesloten is groeide tot vier betrokken partijen: Donatus Verzekeringen, Van Lanschot Kempen, Antea Group en Van Draeckeburgh. Mede dankzij deze betrokken Partners was het mogelijk om het portaal te onderhouden en verder te professionaliseren. Zo kon dankzij de steun van de Antea Group het bureau INTK (Google Grants) opnieuw ingezet worden om de online zichtbaarheid van het portaal in Google te verbeteren. Dankzij de goede zorgen van webdesigner We Have A Plan (WHAP) blijft de kwaliteit van het Monumentenportaal groeien en zonder problemen. Ook WHAP is Partner geworden van de NMo.

In 2020 is besloten om Partners voortaan in te delen drie categorieën: Gouden Partner, Zilveren Partner en Bronzen Partner. Het Bestuur is alles Partners bijzonder dankbaar voor de betrokkenheid en bijdrage aan de instandhouding van de groei van het Monumentenportaal.

## Resultaten

Bijna dagelijks wordt door de medewerkers op het bureau gewerkt aan het onderhouden en uitbouwen van het Monumentenportaal. Daarmee blijft het aanbod actueel en de wordt de gebruiksvriendelijkheid gewaarborgd.

Naast communicatie over het portaal op sociale media (LinkedIn, Facebook, Instagram), werd in 2020 opnieuw met behulp van het bureau INTK ingezet op het vergroten van het aantal bezoekers van het portaal. Dit bureau zet op professionele wijze de Google Grants in die aan de NMo als ANBI beschikbaar is gesteld. Deze inzet heeft in 2020 geresulteerd in ruim 96.200 bezoeken aan de website van het Monumentenportaal. Dit is een verdubbeling (+99%) ten opzichte van 2019 en komt neer op gemiddeld ruim 8.000 bezoeken per maand. De bezoekersaantallen waren in december 2020 het hoogst: deze maand werd afgerond met 11.650 bezoeken. De gemiddelde tijd die bezoekers in 2020 spendeerden op het portaal is lang: meer dan 3 minuten.



De online bezoeken aan het Monumentenportaal in 2020, vergeleken met 2019  
(Bron: INTK)

## Businessplan

De kosten om het Monumentenportaal in stand te houden zijn, evenals de personele inzet om de kwaliteit van het aanbod te waarborgen, niet gering. Daartegenover staat de enorme potentie, het immer groeiende bezoekersaantal, de kans die de NMo biedt aan monumentenorganisaties om het publieksbereik te vergroten, de inkomsten uit plaatsingen van de NMo Monumenten Makelaars en de betrokkenheid van onze Partners.

Eind 2020 werden alle facetten van de bedrijfsvoering gevat in een businessplan, getiteld 'Groeï, Aandacht, Netwerk' welke de basis vormde voor de (nul-)begroting van 2021. Een van de pijlers van het businessplan is groei van het Monumentenportaal: meer monumenten die te beleven zijn, meer aangesloten NMo Monumentenmakelaars en losse plaatsingen en meer bezoekers. Het businessplan voorziet onder meer in een bescheiden communicatiebudget en afschrijving van de investeringen die bij de totstandkoming van het portaal zijn gemaakt.



## **Taxaties, inspecties en second opinions**

Sinds 2017 biedt de NMo in samenwerking met Cushman & Wakefield een collectieve (her)taxatiedienst voor haar leden aan. Deze dienst bestaat uit het laten uitvoeren van (her)bouwwaardetaxaties en marktwaardetaxaties tegen gunstige tarieven.

Leden die van deze vorm van dienstverlening in 2020 gebruik maakten waren Staatsbosbeheer en Exploitatiemaatschappij Fort bij Vechten.

In 2019 is, na een zorgvuldige evaluatie en na consultatie van de leden van de NMo door het Bestuur van de NMo, besloten om de samenwerking met Cushman & Wakefield met twee jaar te verlengen. In 2021 zal worden onderzocht of deze samenwerking opnieuw in deze vorm kan worden voortgezet of dat deze in een nieuwe vorm gegoten kan worden, zoals een Partnerschap.

# Kennisdeling

Het uitwisselen van kennis en ervaring over monumentenbeheer bevordert samenwerking tussen de leden en komt daarnaast ook de monumentensector als geheel ten goede. Met het oog hierop heeft de NMo zogenaamde NMo NU bijeenkomsten ontwikkeld.

Deze kennisbijeenkomsten worden georganiseerd voor leden van de NMo én niet-leden en gaan over actuele onderwerpen uit de monumentenzorg en zijn bovendien gratis toegankelijk. Per seizoen vindt tenminste één NMo NU bijeenkomst plaats. Een NMo NU bijeenkomst wordt gemiddeld door 80 deelnemers uit het monumentenveld bezocht en afgesloten met een netwerkborrel. Deze bijeenkomsten maken inmiddels een vast onderdeel uit van de landelijke bijeenkomstenkalender voor betrokkenen in de monumentensector. De NMo NU bijeenkomsten voorzien daarmee in een behoefte aan verdieping en kennisdeling en de afsluitende netwerkborrel nadien draagt bij aan het onderlinge contact tussen erfgoedprofessionals.

## *Leer je Erfgoed*

In samenwerking met de ErfgoedAcademie en Stichting Nederland Monumentenland werd een aanvraag geschreven voor de ontwikkeling van een e-learning platform voor erfgoedvrijwilligers. Aan het eind van 2019 werd hiervoor door het Ministerie van OCW groen licht gegeven. Dit platform stelt vrijwilligers in staat om thuis gethematiseerde lesmodules te volgen over allerlei onderwerpen binnen het erfgoed. Het platform is geschoeid op 'Leer je Groen' van de VBNE en zal, wanneer het in gebruik genomen wordt, aangesloten worden op dit 'groene' e-learning platform.

In 2020 heeft de NMo bijgedragen aan de ontwikkeling van het platform door deelname in de Stuurgroep en de Projectgroep, de productie van een businesscase en een module en het voeren van gespreken met vertegenwoordigers van het monumentenveld met het oog op wensen en mogelijke deelname. Rond Open Monumentendag werd de komst van Leer je Erfgoed wereldkundig gemaakt met onder meer een speciaal voor het platform ontwikkeld filmpje: <https://youtu.be/VWlYl9e7yKY>.



*(Scènes uit het introductiefilmpje van Leer je Erfgoed)*

De NMo is het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zeer dankbaar voor de bijdrage aan de ontwikkeling van dit e-learning platform voor erfgoedvrijwilligers. Met beleidsmedewerkers van het Ministerie heeft in oktober een tussentijdse evaluatie plaatsgevonden. Leer je erfgoed al eind 2021 zelfstandig kunnen opereren onder de vlag van de ErfgoedAcademie.



### *NMo Connect*

In 2020 werd de NMo Connect in het leven geroepen. Tijdens een uurtje “Zoomen” kwamen de communicatie professionals van onze leden samen om te spreken over hun vakgebied. Actuele thema’s werden behandeld, ervaringen en tips werden uitgewisseld en zaken waar de aanwezigen mee bezig waren of die hen op dat moment bezighielden werden gedeeld. Na afloop ontvingen alle aanwezigen een verslag van de bijeenkomst.

Omdat deze “Zomer Zoom” smaakte naar meer, werd door organisatoren en deelnemers besloten deze NMo Connect sessies voortaan elk seizoen terug te laten plaatsvinden. De “Winter Zoom” werd eveneens goed bezocht.

Omdat de NMo Connect bijeenkomsten goed werden ontvangen, werd besloten om ook voor vrijwilligerscoördinatoren en voor ‘financials’ een NMo Connect in het nieuwe jaar te organiseren. De deur voor niet-leden zal uiteraard ook open staan.

### *NMo NU bijeenkomsten*

In 2020 konden door restricties rondom het coronavirus de NMo NU bijeenkomsten fysiek geen doorgang vinden.

### *Veiligheid op Forten en Vestingwerken*

Het symposium ‘Veiligheid op Forten en Vestingswerken’ moest helaas worden geannuleerd. Deze bijeenkomst was een initiatief van Debie&Verkuijl en zou mede georganiseerd worden door Liniebreed Ondernemen, Monumentenbezit en de Nationale Monumentenorganisatie. Dit symposium zou plaatsvinden op 31 maart. Uiteraard wordt er, zodra het toegestaan is, een nieuwe datum voor deze bijeenkomst geprikt.

### *NMo NU 14 – Flexibel ondernemen in coronatijd*

Omdat na de zomer duidelijk werd dat de coronamaatregelen nog het hele kalenderjaar van kracht zouden blijven, werd besloten om de mogelijkheden van een digitale NMo NU bijeenkomst te onderzoeken.

Deze digitale NMo NU bijeenkomst was speciaal bedoeld voor eigenaren en beheerders van monumenten die bij de exploitatie te maken hebben met de gevolgen van het COVID-19 virus. De Webinar kwam tot stand in samenwerking met de ErfgoedAcademie, de Federatie Instandhouding Monumenten (FIM), het Nationaal Restauratiefonds (NRF) en de Pieterskerk Leiden.

Verskillende Partners van de NMo waren aanwezig en deze werden aan het begin van de bijeenkomst geïntroduceerd en welkom geheten.

Martine van Lier, voorzitter Federatie Instandhouding Monumenten (FIM), lichtte als eerste spreker toe welke coronaregelingen het Ministerie van OCW had ontwikkeld, hoeveel middelen beschikbaar waren gesteld en wat de huidige stand van zaken was. Vervolgens legde Harry Kers, Financieel Accountmanager Nationaal Restauratiefonds (NRF), uit hoe de speciaal voor deze crisis ontwikkelde, Opengestelde Monumentenlening werkt. Vragen als ‘*Wie komt in aanmerking voor deze lening en wanneer is het raadzaam deze lening in te zetten?*’ kwam aan bod. Ten slotte deelde Frieke Hurkmans, directeur-Bestuurder Stichting Pieterskerk Leiden, haar ervaringen. Tijdens het uitbreken

van de coronacrisis begreep Frieke namelijk direct dat het roer om moest. Met hulp van velen en gebruikmakend van de Opengestelde Monumentenlening lukte het haar om perspectief te creëren.

Na iedere spreker was er aansluitend ruimte om vragen te stellen. Bovendien werd de bijeenkomst afgesloten met een plenaire discussie tijdens de digitale borrel. Veel deelnemers maakten van de gelegenheid gebruik om ervaringen uit te wisselen.



'Infographic' van de overheid met informatie over de Opengestelde Monumenten Lening  
(Bron: Rijksoverheid)

# Vermogensbeheer en Financiën

## *Vermogensbeheer*

Uitgangspunten van het vermogensbeheer van de NMo zijn vastgelegd in het in juli 2016 met de Tweede Kamer gedeelde Beleggingsstatuut en na een bestuursbesluit op 23 november 2018 aangepast om ook van toepassing te zijn op nieuwverworven monumenten. In het Beleggingsstatuut is het beleggingsbeleid van de NMo vastgelegd en tevens de wijze waarop het Bestuur en de Directie van de NMo invulling geven aan de realisatie van de beleggingsdoelstelling met in achtname van de statutaire verenigingsdoelstelling. Het Beleggingsstatuut is vertaald in een beleggingsprofiel. Drie vermogensbeheerders voeren hun beleggingen uit in overeenstemming met het beleggingsprofiel. Periodiek, gemiddeld eens per vier jaar, voert een onafhankelijke externe partij een ALM-studie uit. Bij deze studie wordt gekeken of het beleggingsbeleid nog aansluit bij de beleggingsdoelstelling van de Vereniging. Voor het laatst is deze studie in 2017 uitgevoerd. Deze zal in 2021 opnieuw worden gedaan.

In het 2020 werd, conform het vastgestelde Beleggingsstatuut gematigd defensief belegd. Om de risico's die zijn verbonden aan elke vorm van beleggen beheersbaar te maken, is zo gespreid mogelijk belegd. Met de drie vermogensbeheerders zijn gelijke bandbreedtes afgesproken, passend bij het profiel gematigd defensief beleggen. Het Beleggingsstatuut is bij ieder van de drie vermogensbeheerders onderdeel gemaakt van een vermogensbeheercontract. Doelstelling van het vermogensbeheercontract is om het (geïndexeerde) Bestemmingsfonds tenminste op gelijk niveau te houden en tevens voldoende rendement te behalen om aan de uitgavenverplichtingen te kunnen voldoen overeenkomstig de in het Beleggingsstatuut vastgelegde 'spendingrule'. Het gaat hier om jaarlijkse uitkering van 2% van het geïndexeerde vermogen aan de Monumentenbezit plus 0,2% ter dekking van een deel van de exploitatiekosten van de NMo. Hogere beleggingsopbrengsten (boven de genoemde 2,2 %) worden gereserveerd voor jaren dat onvoldoende rendementen worden behaald (Bestemmingsreserve Beleggingen).

Een Beleggingscommissie, bestaande uit een aantal van buiten het Bestuur aangetrokken onafhankelijke deskundigen, adviseerde het Bestuur en de Directie van de NMo in 2020 over het beleggingsbeleid. De commissie heeft in 2021, in aanwezigheid van de penningmeester van de NMo, twee voortgangsgesprekken gevoerd met de drie vermogensbeheerders. Dat gebeurde op 20 mei en op 2 december. In de laatste bijeenkomst is aan de vermogensbeheerders verzocht om bij de Beleggingscommissie voorstellen in te dienen om het huidige maatschappelijke verantwoord beleggingsbeleid verder te 'vergroenen'. In 2021 zullen deze voorstellen, na goedkeuring door het Bestuur, worden gebruikt om het Beleggingsstatuut aan te passen.

## *Financiën en risicobeheer*

De corona-crisis houdt Nederland en de rest van de wereld nog steeds in haar greep. Dit heeft in 2020 geen grote invloed gehad op de resultaten van de beleggingen van de Vereniging. Deze resultaten zijn onze belangrijkste financiële bron van inkomsten. Naast deze leveren inkomsten uit het Monumentenportaal en contributies van leden een belangrijke bijdrage op de kasstroom. Op de korte termijn verwacht de Vereniging hierin geen grote veranderingen. De vooruitzichten voor de langere termijn zijn op dit moment onzeker en moeilijk kwantificeerbaar. Bestuur en Directie houden de situatie nauwkeurig in de gaten. De omstandigheden als gevolg van de corona-crisis veranderen in



snel tempo en de impact ervan op de NMo blijven voorlopig onzeker en kunnen afwijken van de huidige verwachtingen. Deze situatie nu is ongewijzigd ten opzichte van die op de balansdatum per 31 december 2020. De operationele activiteiten van de Vereniging zijn in 2020 zonder externe steun voortgezet. De verwachting van Bestuur en Directie is dat deze ook in 2021 onverkort kunnen doorgaan.

Bij het uitvoeren van de activiteiten maakt de NMo gebruik van financiële instrumenten, die de Vereniging blootstellen aan koersrisico's, valutarisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's. Er wordt geen gebruik gemaakt van financiële derivaten.

**Koersrisico:** de beleggingsportefeuille wordt beheerd door een drietal professionele vermogensbeheerders. De beleggingsportefeuille is opgebouwd uit een evenwichtige samenstelling van verschillende fondsen met als doel het koersrisico zoveel mogelijk te mitigeren.

**Valutarisico:** om de invloed van valutabewegingen op de resultaten van de fondsen waarin wordt belegd te verkleinen, wordt overwegend in fondsen belegd waarvan de waarde wordt uitgedrukt in euro.

**Kredietrisico:** dit risico wordt gelopen als een beoogd lid niet aan haar betalingsverplichting voldoet. De NMo heeft daarmee geen significante concentratie van kredietrisico.

**Liquiditeitsrisico:** de liquide middelen staan uit bij banken die minimaal een A-rating hebben. Het vermogensbeheer wordt uitgevoerd door een drietal onder toezicht staande en te goeder naam en faam bekendstaande vermogensbeheerders, waarmee het liquiditeitsrisico tot een minimum wordt beperkt.

**Risico op niet naleven van wet- en regelgeving:** de Vereniging opereert niet in een omgeving met complexe regelgeving. Er zijn geen risico's die voortvloeien uit wetten en regels die een directe invloed hebben op de organisatie en/ of de processen van de NMo.

### *Financiën algemeen*

De NMo is voor dekking van de exploitatiekosten, naast de inkomsten uit contributies, dienstverlening en inkomsten vanuit de preferred partners van het Monumentenportaal, deels afhankelijk van de opbrengsten uit het vermogen. Per jaar kan de Vereniging de exploitatiekosten deels dekken met 0,2% van het geïndexeerde Bestemmingsfonds. In 2020 is dit € 132.563, -

De NMo heeft zich verplicht jaarlijks 2% van de ontvangen instandhoudingsbijdrage beschikbaar te stellen aan de Monumentenbezit. Door het Bestuur van de Vereniging is besloten dat de instandhoudingsbijdrage jaarlijks wordt geïndexeerd voor inflatie (met index conform CPI), zodat naast het Bestemmingsfonds (grotendeels ontvangen vermogen van het Rijk) voor deze indexatie een aparte Bestemmingsreserve Indexering wordt bijgehouden.

Het resultaat uit belegd vermogen is over het boekjaar 2020 is € 2.263.865, -. Het boekjaar 2020 is voor de NMo een redelijk goed beleggingsjaar geweest. Omdat het totaal van het indexeringsbedrag over 2020 en onttrekkingen – deels voor exploitatie NMo maar met name voor de onderhoudsbijdrage aan de Monumentenbezit – hoger is dan het resultaat, is de Bestemmingsreserve Beleggingen met € 55.990, - licht gedaald. Beursfluctuaties blijven van invloed op het behaalde rendement en is daarmee het voornaamste risico dat van invloed is op de financiële positie van de NMo.

De inkomsten uit contributies stegen licht tot bijna € 36.500, -. Inkomsten uit dienstverlening stegen door inkomsten uit het Monumentenportaal tot € 78.810, -. De verwachting voor 2021 is dat de inkomsten uit het Monumentenportaal verder zullen stijgen door de grotere bekendheid van het Monumentenportaal.

Verdere gegevens over de financiën zijn te vinden in de jaarrekening 2020.

## **Contributies 2020**

De contributie voor het jaar 2020 is ongewijzigd ten opzichte van 2019.

## **Financiële verslaglegging**

De jaarrekening van de NMo is in overeenstemming met de in Nederland geldende richtlijn RJ 640 Organisaties zonder winststreven. In de verslaggeving door de NMo zijn geen elementen van subjectiviteit aanwezig, waardoor er geen risico's en onzekerheden die van invloed zijn op de betrouwbaarheid van de interne en externe verslaggeving.

## **Audit, accountant**

In de tweede helft van 2020 werd een accountantscontrole uitgevoerd en een bestuursverslag opgesteld dat diende als basis voor de audit 2020 die in de koopovereenkomst d.d. 15 januari 2016 is afgesproken. Nadat een goedkeurende accountantsverklaring was verkregen is ook de rest van dit audit-traject doorlopen. De complete audit-documentatie is vervolgens aangeboden aan de directeur-generaal Rijksvastgoedbedrijf, mevrouw Annet Bertram.



# Organisatie en governance

## *Bestuur en beleggingscommissie*

In 2020 bestond het Bestuur van de NMo uit de volgende leden:

Anton Valk, voorzitter (onafhankelijk)

Carlo Huijts, penningmeester

Johan Blom, secretaris

Kees Lever, bestuurslid, tot 29 mei

Menno Brandt, bestuurslid, per 29 mei

Sylvia Pijnenborg, bestuurslid

Marc van den Tweel, bestuurslid

Peter van den Tweel, bestuurslid

In 2020 kwam het Bestuur vijfmaal bijeen: op 7 februari, 29 mei, 30 juni, 18 september, 11 november en 11 december. Op 29 mei werd tevens een Algemene Ledenvergadering gehouden.

Met uitzondering van de vergadering op 7 februari, welke in het Eemklooster plaatsvond, vonden alle vergaderingen door de beperkingen rondom het coronavirus online (via Zoom) plaats.

De beleggingscommissie adviseert het Bestuur over het beleggingsbeleid conform het daarvoor afgesproken statuut. In 2020 bestond de beleggingscommissie uit:

[REDACTED]  
[REDACTED]  
[REDACTED]

## *Directie*

In 2020 is Marlo Reeders aangesteld als directeur. Zij volgt daarbij Robert Quarles van Ufford op, die eind 2019 de organisatie heeft verlaten en inmiddels verschillende functies in het monumentenveld bekleedt.

## *Medewerkers*

In september is [REDACTED] begonnen als coördinator bedrijfsvoering. Zij volgt daarbij [REDACTED] op, die in augustus de NMo verruilde voor een positie bij de Marine (vastgoed).

[REDACTED], medewerker administratie/controller, per 1 juli

[REDACTED], manager strategie & ontwikkeling, tot 31 juli

[REDACTED], adviseur Nationaal Monumentenplatform

[REDACTED], officemanager

#### *Ambassadeur*

[REDACTED], Ambassadeur Nationale Monumentenorganisatie, per 1 juli

#### *Governance*

De leden van Bestuur ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden, en ondervinden evenmin op ander wijze op geld waardeerbaar voordeel uit hun bestuurswerk. Alleen de onafhankelijke voorzitter van de NMo ontvangt een bescheiden onkostenvergoeding ter dekking van gemaakte (reis)kosten.

Leden van Bestuur en de Directie, dan wel hun familieleden, onderhouden in privé geen relaties met bedrijven waar de NMo mee werkt of opdrachten aan verstrekt.

Eventuele zakelijke relaties tussen de organisaties van de Bestuurders en de NMo worden altijd op transparante wijze afgerekend en zijn onderhevig aan de controle door een externe accountant.

De NMo volgt bij de uitvoering van haar doelstellingen de aanbevelingen die zijn neergelegd in de Governance Code Cultuur 2019.

#### *Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI)*

De NMo is een culturele ANBI die zich inzet voor cultureel-maatschappelijke doeleinden. De NMo heeft derhalve geen commercieel winstoogmerk, maar gebruikt eventuele positieve resultaten uit ondernomen activiteiten en vormen van dienstverlening om initiatieven te ontplooiën ten dienste van de cultureel-maatschappelijke doelstelling van de NMo.

Fotografen NMo Kerstkaart 2020



Met de klok mee, start bij 12 uur:

- *Landgoed Singraven, een project van BOEi, door de lens van Jans van Dalen*
- *Kasteel Doorwerth van Geldersch Landschap & Kasteelen, door de lens van Nico van Haastrecht*
- *Landgoed Nijenburg van Hendrick de Keyser, door de lens van Ab Zamann*
- *Kasteel Rosendael van Geldersch Landschap & Kasteelen, door de lens van Dorhout Mees*
- *Huis Van Brienen van Hendrick de Keyser, door de lens van Arjan Bronkhorst*
- *Landhuis Schaep en Burgh van Natuurmonumenten, door de lens van Natuurmonumenten*
- *Kasteel Rosendael van Geldersch Landschap & Kasteelen, door de lens van Nico van Haastrecht*
- *Landhuis Boekesteyn van Natuurmonumenten, door de lens van Natuurmonumenten*



**Nationale  
Monumenten  
organisatie**

[www.nationalemonumentenorganisatie.nl](http://www.nationalemonumentenorganisatie.nl)

[www.monumentenportaal.nl](http://www.monumentenportaal.nl)

[info@nationalemonumentenorganisatie.nl](mailto:info@nationalemonumentenorganisatie.nl)

**Vereniging Nationale Monumentenorganisatie**

Rapport inzake de jaarrekening 2020

## Inhoudsopgave

	Pagina
<b>1. BESTUURSVERSLAG</b>	<b>3</b>
<b>2. JAARREKENING</b>	
2.1 Balans per 31 december 2020	5
2.2 Staat van baten en lasten over 2020	7
2.3 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	8
2.4 Toelichting op de balans	13
2.5 Toelichting op de staat van baten en lasten	20
<b>3. OVERIGE GEGEVENS</b>	
3.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	27



**Vereniging Nationale Monumentenorganisatie  
Amersfoort**

## **1. BESTUURSVERSLAG**

Voor het verslag van het bestuur wordt verwezen naar het jaarverslag van de Nationale Monumentenorganisatie voor het jaar 2020.

**Vereniging Nationale Monumentenorganisatie  
Amersfoort**

## **2. JAARREKENING**

Vereniging Nationale Monumentenorganisatie  
Amersfoort

**2.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2020**  
(na resultaatverdeling)

		31-12-2020		31-12-2019	
		€	€	€	€
<b>ACTIVA</b>					
<b>Vaste activa</b>					
<i>Immateriële vaste activa</i>	1		52.219		71.477
<i>Materiële vaste activa</i>	2		1.892		1.590
<b>Vlottende activa</b>					
<i>Vorderingen</i>	3		83.363		81.024
<i>Effecten</i>	4		71.334.295		70.455.636
<i>Liquide middelen</i>	5		17.866		62.133
<b>Totaal activazijde</b>			<u>71.489.635</u>		<u>70.671.860</u>

**Vereniging Nationale Monumentenorganisatie  
Amersfoort**

		<u>31-12-2020</u>		<u>31-12-2019</u>	
		€	€	€	€
<b>PASSIVA</b>					
<b>Eigen vermogen</b>	6				
Bestemmingsreserves	7	7.783.767		6.978.097	
Bestemmingsfondsen	8	62.520.250		62.520.250	
Overige reserve	9	(259.943)		(266.553)	
			70.044.074		69.231.794
<b>Kortlopende schulden</b>					
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	10	3.600		3.849	
Schulden ter zake van belastingen en premies sociale verzekeringen	11	4.098		3.748	
Overige schulden	12	1.437.863		1.432.469	
			1.445.561		1.440.066
<b>Totaal passivazijde</b>			<u>71.489.635</u>		<u>70.671.860</u>



2.2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2020

		2020	2020	2019
		€	€	€
<b>Baten uit de levering van producten of diensten</b>	13	117.785	130.000	194.374
Inkoopwaarde van de baten	14	(21.061)	-	(99.994)
		<u>96.724</u>	<u>130.000</u>	<u>94.380</u>
<b>Lasten</b>				
Lasten uit hoofde van personeelsbeloningen	15	133.638	205.000	177.266
Afschrijvingen immateriële vaste activa	16	19.258	30.000	-
Afschrijvingen materiële vaste activa	17	606	-	19.647
Overige personeelsbeloningen	18	15.573	-	28.891
Huisvestingskosten	19	12.756	9.000	9.203
Verkoopkosten	20	13.141	12.750	22.477
Autokosten	21	-	-	618
Kantoorkosten	22	8.748	8.250	10.419
Algemene kosten	23	18.297	-	29.349
<b>Totaal lasten</b>		<u>222.017</u>	<u>265.000</u>	<u>297.870</u>
<b>Exploitatieresultaat</b>		<u>(125.293)</u>	<u>(135.000)</u>	<u>(203.490)</u>
Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren en van effecten	24	2.263.865	1.458.195	7.498.920
Rentelasten en soortgelijke kosten	25	(660)	(880)	(660)
<b>Financiële baten en lasten</b>		<u>2.263.205</u>	<u>1.457.315</u>	<u>7.498.260</u>
<b>Totaal van resultaat</b>		2.137.912	1.322.315	7.294.770
Afdracht Monumentenbezit	26	(1.325.632)	(1.325.632)	(1.292.039)
<b>Totaal van netto resultaat</b>		<u>812.280</u>	<u>(3.317)</u>	<u>6.002.731</u>
<b>BESTEMMING NETTO RESULTAAT</b>				
Bestemmingsreserve indexering instandhoudingsbijdrage		861.660		1.679.650
Bestemmingsreserve beleggingen		(55.990)		4.398.027
Overige reserve		6.610		(74.946)
		<u>812.280</u>		<u>6.002.731</u>

## **2.3 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING**

### ***Algemene toelichting***

#### **De belangrijkste activiteiten van de rechtspersoon**

De activiteiten van Vereniging Nationale Monumentenorganisatie bestaan voornamelijk uit het behouden van cultuurhistorisch waardevolle gebouwen voor toekomstige generaties en het versterken van de samenwerking tussen monument beherende organisaties.

#### **De locatie van de feitelijke activiteiten**

Vereniging Nationale Monumentenorganisatie is feitelijk en statutair gevestigd op Daam Fockemalaan 22, 3818 KG te Amersfoort en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 60505338.

#### **Informatieverschaffing over groepsverhoudingen**

De Stichting Monumentenbezit is een verbonden partij. Statutair is bepaald dat de vereniging zelf geen onroerende zaken in bezit houdt, maar deze doorlevert aan Monumentenbezit, of aan één van de leden van de vereniging.

De in 2016 overgenomen monumentenportefeuille van het Rijksvastgoedbedrijf is in zijn geheel doorgeleverd aan Monumentenbezit. In de overdrachtakte is bepaald dat alle voorwaarden die op de levering door de Staat aan de Vereniging zijn opgelegd, ook de stichting Monumentenbezit van toepassing zijn.

In de statuten van de stichting is bepaald dat de leden van de Raad van Toezicht worden benoemd door het bestuur van de vereniging. Onderlinge transacties betreffen het verstrekken van een lening door de stichting aan de vereniging en het verstrekken van de instandhoudingsbijdrage van de vereniging aan de stichting.

#### **Informatieverschaffing over schattingen**

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Vereniging Nationale Monumentenorganisatie zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

### ***Algemene grondslagen voor verslaggeving***

#### **De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld**

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, mede op basis van de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

### **Financiële instrumenten**

Beursgenoteerde effecten die onderdeel zijn van de handelsportefeuille worden gewaardeerd tegen actuele waarde (reële waarde). De reële waarde van beursgenoteerde effecten is gelijk aan de beurswaarde. Beursgenoteerde obligaties die geen onderdeel zijn van de handelsportefeuille worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Andere dan beursgenoteerde effecten worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of lagere actuele (reële) waarde. In dat laatste geval wordt de reële waarde benaderd met behulp van algemeen aanvaarde waarderingsmodellen en -technieken.

Waardevermeerderingen van op actuele waarde gewaardeerde effecten worden onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Waardeverminderingen van op actuele waarde gewaardeerde effecten worden eveneens onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de effecten worden direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

#### **Koersrisico**

De beleggingsportefeuille wordt beheerd door een drietal vermogensbeheerders. De beleggingsportefeuille is opgebouwd uit een evenwichtige samenstelling van verschillende fondsen met als doel het koersrisico zoveel mogelijk te mitigeren.

#### **Valutarisico**

Om de invloed van valutabewegingen op de resultaten van de fondsen waarin wordt belegd te verkleinen, wordt overwegend in fondsen belegd, waarvan de waarde wordt uitgedrukt in euro's.

#### **Kredietrisico**

Kredietrisico wordt gelopen als een beoogd lid niet aan haar betalingsverplichting voldoet. De vereniging heeft daarmee geen significante concentratie van kredietrisico.

#### **Liquiditeitsrisico**

De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal een A rating hebben. Het vermogensbeheer wordt uitgevoerd door een drietal te goeder naam en faam bekend staande vermogensbeheerders, waarmee het liquiditeitsrisico tot een minimum wordt beperkt.

## **Grondslagen**

### **Immateriële vaste activa**

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen; dit is het geval als de boekwaarde van het actief hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

Om vast te stellen of er voor een immaterieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering, wordt verwezen naar de desbetreffende paragraaf.

### **Materiële vaste activa**

Overige materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Voor verplichtingen tot herstel na afloop van het gebruik van het actief wordt een voorziening getroffen voor het verwachte bedrag op het moment van activering. Dit bedrag wordt verwerkt als onderdeel van de boekwaarde van het actief waartegenover voor het gehele bedrag een voorziening wordt gevormd.

### **Vorderingen**

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

### **Kortlopende effecten**

Beursgenoteerde effecten die onderdeel zijn van de handelsportefeuille worden gewaardeerd tegen actuele waarde (reële waarde). De reële waarde van beursgenoteerde effecten is gelijk aan de beurswaarde. Beursgenoteerde obligaties die geen onderdeel zijn van de handelsportefeuille worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Andere dan beursgenoteerde effecten worden gewaardeerd tegen de (geamortiseerde) kostprijs of lagere actuele (reële) waarde. In dat laatste geval wordt de reële waarde benaderd met behulp van algemeen aanvaarde waarderingsmodellen en -technieken.

Waardevermeerderingen van op actuele waarde gewaardeerde effecten worden onmiddellijk in de staat van baten en lasten verwerkt. Waardeverminderingen van op actuele waarde gewaardeerde effecten worden eveneens onmiddellijk in de staat van baten en lasten verwerkt.

Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de effecten worden direct in de staat van baten en lasten verwerkt.



#### **Liquide middelen**

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

#### **Bestemmingsfondsen**

Een bestemmingsfonds is het deel van het vermogen dat is afgezonderd, omdat daaraan een beperkte bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien de doelstelling van de vereniging is toegestaan. Voor zover deze beperking door derden is aangebracht, wordt dit deel van het vermogen aangeduid als bestemmingsfonds.

#### **Bestemmingsreserves**

Een bestemmingsreserve is het deel van het vermogen dat is afgezonderd, omdat daaraan een beperkte bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien de doelstelling van de vereniging is toegestaan. Voor zover deze beperking door het bestuur is aangebracht, wordt dit deel van het vermogen aangeduid als bestemmingsreserve.

#### **Overige reserves**

Overige reserves zijn vrij besteedbaar binnen de doelstelling van de vereniging.

#### **Kortlopende schulden**

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

#### **De bepaling van het resultaat**

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

#### **Baten**

Onder baten wordt verstaan de bedragen voor de in het verslagjaar geleverde diensten na aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen, alsmede de baten uit hoofde van giften, subsidies, sponsorbijdragen en overige ontvangsten.

#### **Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa**

Immateriële vaste activa inclusief goodwill en materiële vaste activa worden vanaf het moment dat het actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik afgeschreven over de geschatte economische levensduur/verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

#### **Overige bedrijfskosten**

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

#### **Opbrengsten van andere effecten en vorderingen, die tot de vaste activa behoren**

Te ontvangen dividenden van niet op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen en effecten, worden verantwoord zodra Vereniging Nationale Monumentenorganisatie het recht hierop heeft verkregen.

**Financiële baten en lasten**

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Koersverschillen die optreden bij de afwikkeling of omrekening van monetaire posten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt in de periode dat zij zich voordoen, tenzij hedge-accounting wordt toegepast.

Te ontvangen dividenden van niet op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen en effecten, worden verantwoord zodra Vereniging Nationale Monumentenorganisatie het recht hierop heeft verkregen.

Waardeveranderingen van financiële instrumenten die op actuele waarde gewaardeerd zijn, worden verwerkt in de staat van baten en lasten.

2.4 TOELICHTING OP DE BALANS

ACTIVA

VASTE ACTIVA

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
<b>1 Immateriële vaste activa</b>		
Monumentenportaal	<u>52.219</u>	<u>71.477</u>
<b>Immateriële vaste activa</b>		
		<u>Monumenten portaal</u>
		€
Boekwaarde per 1 januari 2020		71.477
Afschrijvingen		<u>(19.258)</u>
Boekwaarde per 31 december 2020		<u>52.219</u>

Het Monumentenportaal betreft de ontwikkeling van een digitale omgeving. Het doel hiervan is om diensten te kunnen bieden aan externe partijen met betrekking tot het beheer van monumenten. Het portaal is in december 2018 in gebruik genomen.

**Immateriële vaste activa: Economische levensduur**

	<u>Kosten van ontwikkeling</u>
Economische levensduur (in maanden)	60
Afschrijvingspercentage	20,00
	<u>31-12-2020</u>
	€
<b>2 Materiële vaste activa</b>	
Inventaris en ICT	<u>1.892</u>
	<u>1.590</u>

**Vereniging Nationale Monumentenorganisatie  
Amersfoort**

**Materiële vaste activa**

	Inventaris en ICT €
Stand per 1 januari 2020	
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	1.590
Boekwaarde per 1 januari 2020	<u>1.590</u>
<b>Mutaties</b>	
Investeringen	908
Afschrijvingen	<u>(606)</u>
Saldo mutaties	<u>302</u>
Stand per 31 december 2020	
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	2.498
Cumulatieve afschrijvingen	<u>(606)</u>
Boekwaarde per 31 december 2020	<u>1.892</u>

**Materiële vaste activa: Economische levensduur**

	Andere vaste bedrijfsmidde- len
Gebruiksduur (in maanden)	<u>60</u>
Afschrijvingspercentage	20,00

**VLOTTENDE ACTIVA**

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
<b>3 Vorderingen</b>		
Vorderingen op handelsdebiteuren	13.635	9.747
Belastingen en premies sociale verzekeringen	3.733	-
Overige vorderingen	<u>65.995</u>	<u>71.277</u>
	<u>83.363</u>	<u>81.024</u>

**Vorderingen > 1 jaar**

Er zijn geen vorderingen met een looptijd langer dan 1 jaar.



**Vereniging Nationale Monumentenorganisatie  
Amersfoort**

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
<b>Vorderingen op handelsdebiteuren</b>		
Vorderingen op handelsdebiteuren	<u>13.635</u>	<u>9.747</u>
	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
<b>Belastingen en premies sociale verzekeringen</b>		
Omzetbelasting	<u>3.733</u>	<u>-</u>
	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
<b>Overige vorderingen</b>		
Waarborgsom	2.865	2.865
Te vorderen dividendbelasting	61.148	64.921
Vooruitbetaalde kosten	<u>1.982</u>	<u>3.491</u>
	<u>65.995</u>	<u>71.277</u>
	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
<b>4 Effecten</b>		
Obligaties	37.158.846	37.418.960
Aandelen	26.467.974	24.139.052
Alternatieve beleggingen	2.883.716	2.550.135
Liquiditeiten	<u>4.823.759</u>	<u>6.347.489</u>
	<u>71.334.295</u>	<u>70.455.636</u>
	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
<b>5 Liquide middelen</b>		
Kas	74	-
ABN AMRO	6.492	9.291
SNS	<u>11.300</u>	<u>52.842</u>
	<u>17.866</u>	<u>62.133</u>

**PASSIVA**

**6 Eigen vermogen**

In onderstaand overzicht is het verloop van het eigen vermogen weergegeven:

	Bestemmings- reserves	Bestemmings- fondsen	Overige reser- ve	Totaal
	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2020	6.978.097	62.520.250	(266.553)	69.231.794
Mutatie uit resultaatverdeling	805.670	-	-	805.670
Uit resultaatverdeling	-	-	6.610	6.610
Stand per 31 december 2020	<u>7.783.767</u>	<u>62.520.250</u>	<u>(259.943)</u>	<u>70.044.074</u>

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
<b>7 Bestemmingsreserves</b>		
Bestemmingsreserve indexering instandhoudingsbijdrage	4.622.986	3.761.326
Bestemmingsreserve beleggingen	3.160.781	3.216.771
	<u>7.783.767</u>	<u>6.978.097</u>
	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
<b>BESTEMMINGSRESERVE INDEXERING INSTANDHOUDINGSBIJDRAGE</b>		
Stand per 1 januari	3.761.326	2.081.676
Resultaatverdeling	861.660	1.679.650
Stand per 31 december	<u>4.622.986</u>	<u>3.761.326</u>

Deze reserve is door het bestuur gevormd im de uitkering van de van het Rijk ontvangen instandhoudingsbijdrage te kunnen indexeren. In 2018 heeft het bestuur, op advies van de beleggingscommissie, besloten om voor de jaarlijkse indexatie de CPI van het betreffende boekjaar aan te houden. Voor 2020 bedraagt deze 1,3% (2019: 2,6%). Het bestuur heeft een beperkte bestedingsmogelijkheid gegeven aan deze reserve.

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
<b>BESTEMMINGSRESERVE BELEGGINGEN</b>		
Stand per 1 januari	3.216.771	(1.181.256)
Mutatie boekjaar	(55.990)	4.398.027
Stand per 31 december	<u>3.160.781</u>	<u>3.216.771</u>

De bestemmingsreserve beleggingen heeft als doel de invloed van de negatieve en postieve koersontwikkelingen van de beleggingsportefeuille op het vermogen te neutraliseren. De dotatie of onttrekking is gebaseerd op het beleggingsresultaat van het betreffende boekjaar, met aftrek van de onttrekkingen uit de portefeuille die hebben plaatsgevonden om de activiteiten van de doelstelling van de vereniging te kunnen bekostigen. Het bestuur heeft een beperkte bestedingsmogelijkheid gegeven aan deze reserve.

**Vereniging Nationale Monumentenorganisatie  
Amersfoort**

De reserve beleggingen betreft het resultaat uit beleggingen na aftrek van de onderhoudsbijdrage aan Monumentenbezit, de toegekende reguliere exploitatiekosten van de vereniging, alsmede de dotatie aan de bestemmingsreserve indexering instandhoudingsbijdrage. Het saldo dat overblijft vormt de mutatie van de bestemmingsreserve beleggingen.

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
<b>Verdeling resultaat uit beleggingen</b>		
Resultaat uit beleggingen boekjaar	2.263.865	7.498.919
Afdracht Monumentenbezit	(1.325.632)	(1.292.039)
Dekking organisatiekosten 2020	(132.563)	(129.203)
Indexering bestemmingsfonds instandhoudingsbijdrage (=toevoeging bestemmingsreserve indexering instandhoudingsbijdrage)	<u>(861.660)</u>	<u>(1.679.650)</u>
Mutatie bestemmingsreserve beleggingen	<u>(55.990)</u>	<u>4.398.027</u>

**8 Bestemmingsfondsen**

Bestemmingsfonds instandhoudingsbijdrage	<u>62.520.250</u>	<u>62.520.250</u>
--	-------------------	-------------------

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€

**BESTEMMINGSFONDS INSTANDHOUDINGSBIJDRAGE**

Stand per 1 januari	62.520.250	62.520.250
Mutaties	<u>-</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>62.520.250</u>	<u>62.520.250</u>

De instandhoudingsbijdrage is EUR 60.520.250 ontvangen van het Rijk bij de overdracht van de monumenten die zijn doorgeleverd aan Monumentenbezit. De vereniging heeft deze bijdrage ondergebracht bij een drietal vermogensbeheerders, zodat het rendement dat op deze wijze wordt verkregen, kan dienen om het tekort op het beheer en onderhoud van de overgedragen monumenten tot in de oneindigheid te kunnen dekken. Bij een eventuele terugoverdracht van de monumenten, dient het bijbehorende deel van de instandhoudingsbijdrage mee terugovergedragen te worden. In 2018 is de ontvangen instandhoudingsbijdrage voor de Oostkerk te Middelburg van EUR 2.000.000 hieraan toegevoegd.

Het Bestemmingsfonds instandhoudingsbijdrage, de bestemmingsreserves en de afdracht aan Monumentenbezit vormen samen de zogenaamde 'Beleggingsbalans'. Het resultaat uit de reguliere 'exploitatie' van de vereniging, inclusief dekking van de organisatiekosten over het boekjaar vanuit het beleggingsresultaat, wordt aan de overige reserves toegevoegd, of onttrokken.

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
<b>9 Overige reserve</b>		
Stand per 1 januari	(266.553)	(191.607)
Uit resultaatverdeling	<u>6.610</u>	<u>(74.946)</u>
Stand per 31 december	<u>(259.943)</u>	<u>(266.553)</u>

De overschrijding van de vastgestelde bijdrage is een tijdelijke onttrekking uit het beleggingsdepot om de opstartkosten en investeringen van de NMO te financieren. Het verloop van het weergegeven bedrag is als volgt:

**Vereniging Nationale Monumentenorganisatie  
Amersfoort**

	<u>2020</u>	<u>2019</u>	<u>t/m 2018</u>	<u>Cumulatief</u>
	€	€	€	€
Exploitatieresultaat	(125.368)	(203.490)	(554.158)	(883.016)
Rentelasten en soortgelijke kosten	(660)	(660)	(2.416)	(3.736)
<b>Totaal</b>	<u>(126.028)</u>	<u>(204.150)</u>	<u>(556.574)</u>	<u>(886.752)</u>

	<u>2020</u>	<u>2019</u>	<u>t/m 2018</u>	<u>Cumulatief</u>
	€	€	€	€
Vaste bijdrage in de organisatiekosten	132.563	129.203	364.967	626.733
Over-(onder)schrijving vaste bijdrage	(6.535)	74.947	191.607	260.019
<b>Totaal</b>	<u>126.028</u>	<u>204.150</u>	<u>556.574</u>	<u>886.752</u>

Het totaal van de extra onttrokken liquiditeiten uit de overige reserves is groter, omdat een deel van de onttrekkingen is gebruikt voor investeringen in (im)materiële vaste activa en daardoor niet zijn opgenomen in het exploitatieresultaat. Het totaal van de extra onttrekkingen is als volgt:

	<u>2020</u>	<u>2019</u>	<u>t/m 2018</u>	<u>Cumulatief</u>
	€	€	€	€
Extra onttrekkingen liquiditeiten	33.976	43.051	157.180	234.207
<b>Totaal</b>	<u>33.976</u>	<u>43.051</u>	<u>157.180</u>	<u>234.207</u>

Het beleid is erop gericht om de onttrekkingen overbodig te maken.

**KORTLOPENDE SCHULDEN**

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
<b>10 Schulden aan leveranciers en handelskredieten</b>		
Crediteuren	<u>3.600</u>	<u>3.849</u>
	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
<b>11 Schulden ter zake van belastingen en premies sociale verzekeringen</b>		
Omzetbelasting	-	1.121
Loonheffing	<u>4.098</u>	<u>2.627</u>
	<u>4.098</u>	<u>3.748</u>



**Vereniging Nationale Monumentenorganisatie  
Amersfoort**

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
<b>12 Overige schulden</b>		
Vakantiegeld	2.350	-
Nog te ontvangen facturen	16.722	-
Nog te betalen kosten	1.330.791	52.430
Te betalen bijdrage Monumentenbezit	-	1.292.039
Aflossingsverplichting lening Monumentenbezit	<u>88.000</u>	<u>88.000</u>
	<u>1.437.863</u>	<u>1.432.469</u>

In mei 2021 is een deel van de lening Monumentenbezit (EUR 44.000) afgelost.

**NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN, VERPLICHTINGEN EN REGELINGEN**

*Informatieverschaffing over niet in de balans opgenomen verplichtingen*

De vereniging heeft een huurcontract afgesloten voor de huur van de kantoorruimte op de locatie Daam Fockemalaan 22 te Amersfoort. De huur bedraagt EUR 11.500,00 per jaar.

**2.5 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN**

**13 BATEN UIT DE LEVERING VAN PRODUCTEN OF DIENSTEN**

Omzet diensten	2.475	74.904
Omzet Monumentenportaal	78.810	69.855
Overige baten	36.500	49.458
Financiële baten	-	157
	<u>117.785</u>	<u>194.374</u>

**OMZET DIENSTEN**

Omzet diensten	<u>2.475</u>	<u>74.904</u>
----------------	--------------	---------------

**OMZET MONUMENTENPORTAAL**

Verkopen Makelaars NMo	44.225	53.345
Eenmalige plaatsingen	370	2.330
Partnerbijdragen	29.250	13.000
Locatieverhuur particulier	315	180
Vraag/aanbod leden NMP	(450)	1.000
Opbrengst commissie verwerving	5.100	-
	<u>78.810</u>	<u>69.855</u>

**OVERIGE BATEN**

Contributies leden	36.500	33.958
Overige baten	-	15.500
	<u>36.500</u>	<u>49.458</u>

**FINANCIËLE BATEN**

Financiële baten	-	157
	<u>-</u>	<u>157</u>
	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€

**14 INKOOPWAARDE VAN DE BATEN**

Inkoopwaarde baten	<u>21.061</u>	<u>99.994</u>
	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€

**Inkoopwaarde baten**

Inkopen geleverde diensten	-	5.513
Kosten Monumentenportaal en kennisbijeenkomsten	21.061	94.481
	<u>21.061</u>	<u>99.994</u>

Vereniging Nationale Monumentenorganisatie  
Amersfoort

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
<b>15 LASTEN UIT HOOFDE VAN PERSONEELSBELONINGEN</b>		
Lonen	103.686	140.043
Sociale lasten en pensioenlasten	<u>29.952</u>	<u>37.223</u>
	<u>133.638</u>	<u>177.266</u>
	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
<b>Lonen</b>		
Vergoeding bestuur	3.165	5.400
Brutolonen en -salarissen	<u>100.521</u>	<u>134.643</u>
	<u>103.686</u>	<u>140.043</u>
	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
<b>Sociale lasten en pensioenlasten</b>		
Sociale lasten	20.254	19.948
Pensioenlasten	<u>9.698</u>	<u>17.275</u>
	<u>29.952</u>	<u>37.223</u>
	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
<b>16 AFSCHRIJVINGEN IMMATERIËLE VASTE ACTIVA</b>		
Afschrijvingen Monumentenportaal	<u>19.258</u>	<u>-</u>
	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
<b>17 AFSCHRIJVINGEN MATERIËLE VASTE ACTIVA</b>		
Afschrijvingen inventaris en ICT	<u>606</u>	<u>19.647</u>

**Vereniging Nationale Monumentenorganisatie  
Amersfoort**

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
<b>18 OVERIGE PERSONEELSBELONINGEN</b>		
Kantinekosten	11	715
Diensten door derden	14.220	28.176
Ziekengeldverzekering	1.342	-
	<u>15.573</u>	<u>28.891</u>
	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
<b>19 HUISVESTINGSKOSTEN</b>		
Betaalde huur	11.111	7.419
Schoonmaakkosten	1.179	942
Overige huisvestingskosten	466	842
	<u>12.756</u>	<u>9.203</u>
	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
<b>20 VERKOOPKOSTEN</b>		
Reclame- en advertentiekosten	5.414	6.910
Beurskosten	-	1.411
Representatiekosten	1.084	2.906
Reis- en verblijfkosten	6.643	11.250
	<u>13.141</u>	<u>22.477</u>
	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
<b>21 AUTOKOSTEN</b>		
Overige autokosten	-	618
	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
<b>22 KANTOORKOSTEN</b>		
Kantoorbenodigdheden	1.560	1.452
Porti	-	169
Telefoon- en faxkosten	1.375	1.510
Kosten automatisering	5.813	7.288
	<u>8.748</u>	<u>10.419</u>



**Vereniging Nationale Monumentenorganisatie  
Amersfoort**

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
<b>23 ALGEMENE KOSTEN</b>		
Abonnementen en contributies	1.275	1.095
Assurantiepremie	2.550	5.405
Accountantskosten, andere niet-controlediensten	5.008	9.116
Administratiekosten	8.816	12.743
Advieskosten	-	697
Bankkosten	648	293
	<u>18.297</u>	<u>29.349</u>

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
<b>24 OPBRENGST VAN VORDERINGEN DIE TOT DE VASTE ACTIVA BEHOREN EN VAN EFFECTEN</b>		
Resultaat uit beleggingen	<u>2.263.865</u>	<u>7.498.920</u>

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
<b>Resultaat uit beleggingen</b>		
Ongerealiseerd koersresultaat	1.819.446	3.719.409
Gerealiseerd koersresultaat	183.679	3.402.345
Opgelopen rente	(2.743)	16.349
Dividend	207.612	300.099
Ontvangen couponrente	247.281	243.622
Vermogensbeheerkosten	(195.356)	(194.797)
Overige kosten vermogensbeheer	(220)	-
Ontvangen bankrente	4.166	11.893
	<u>2.263.865</u>	<u>7.498.920</u>

**Vereniging Nationale Monumentenorganisatie  
Amersfoort**

Het rendement uit beleggingen is als volgt besteed:

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
Saldo effecten per 1 januari	70.455.636	64.370.793
	<u>70.455.636</u>	<u>64.370.793</u>
Afdracht Monumentenbezit	1.325.632	1.292.039
Mutatie bestemmingsreserve indexering beleggingen	861.660	1.679.650
Mutatie reserve beleggingen	(55.990)	4.398.027
Mutatie overige reserve	6.535	(74.946)
Exploitatiekosten organisatie	126.028	204.150
Opbrengst overige effecten	2.263.865	7.498.920
Nog te ontvangen dividendbelasting	(27.342)	(37.980)
Saldo stortingen/ onttrekkingen	(1.362.038)	(1.402.249)
Ontvangen dividendbelasting voorgaande jaren	4.174	26.152
	<u>878.659</u>	<u>6.084.843</u>
Saldo effecten per 31 december	71.334.295	70.455.636
	<u>71.334.295</u>	<u>70.455.636</u>
	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
<b>Overige opbrengsten</b>		
Resultaat uit beleggingen	<u>2.263.865</u>	<u>7.498.920</u>
	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
<b>25 RENTELASTEN EN SOORTGELIJKE KOSTEN</b>		
Rente overige schulden	<u>660</u>	<u>660</u>
<b>BELASTINGEN OVER DE WINST OF HET VERLIES</b>		
	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
<b>26 AFDRACHT MONUMENTENBEZIT</b>		
Afdracht Monumentenbezit	<u>(1.325.632)</u>	<u>(1.292.039)</u>

Amersfoort,  
Vereniging Nationale Monumentenorganisatie

### **3. OVERIGE GEGEVENS**

**OVERIGE GEGEVENS**

*Statutaire regeling omtrent de bestemming van de winst*

Omtrent de bestemming van het resultaat is in artikel 15 van de statuten het volgende bepaald:  
Het bestuur is verplicht van de vermogenstoestand van de vereniging en van alles betreffende de werkzaamheden van de vereniging, naar de eisen die voortvloeien uit deze werkzaamheden, op zodanig wijze een administratie te voeren en de daartoe behorende bescheiden en andere gegevensdragers op zodanige wijze te bewaren, dat te allen tijde de rechten en verplichtingen van de vereniging kunnen worden gekend.

### 3.1 CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

#### **A. Verklaring over de jaarrekening 2020**

##### **Ons oordeel**

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Vereniging Nationale Monumentenorganisatie te Amersfoort gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging Nationale Monumentenorganisatie per 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met RJ 640 Organisaties zonder winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2020;
2. de staat van baten en lasten over 2020; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

##### **De basis voor ons oordeel**

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging Nationale Monumentenorganisatie zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

#### **B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie**

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.



### ***C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening***

#### ***Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening***

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJ 640 Organisaties zonder winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de huishouding te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

***Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening***

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de met governance belaste personen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

**Vereniging Nationale Monumentenorganisatie  
Amersfoort**

's Hertogenbosch, 30 juni 2021

Abel accountants B.V.  
Namens deze:

W.g. H.J.M. Boeren  
Accountant-Administratieconsulent